

Zagrebačka deklaracija, 6. maj 2020.

Mi, lideri Evropske unije (EU) i njenih država članica, uz konsultacije s liderima Zapadnog Balkana i u prisustvu regionalnih i međunarodnih interesnih strana, danas ponovo ističemo snažnu solidarnost s našim partnerima u kontekstu krize uzrokovane koronavirusom. U ovo doba bez presedana, zaključili smo sljedeće:

1. Podsjećajući na samite 2000. u Zagrebu, 2003. u Solunu i 2018. u Sofiji, EU ponovo potvrđuje svoju **neospornu podršku evropskoj perspektivi Zapadnog Balkana**. Partneri sa Zapadnog Balkana ponovo su istaknuli svoju posvećenost evropskoj perspektivi kao svom čvrstom strateškom izboru. Kredibilitet te posvećenosti zavisi i od jasne komunikacije s javnošću i provedbe potrebnih reformi.
2. Zbog razmjera krize izazvane koronavirusom potrebni su naše **jedinstvo i solidarnost**. EU stoji uz svoje partnere sa Zapadnog Balkana te ostaje posvećena aktivnoj podršci napora koje oni ulažu u borbu protiv izbijanja koronavirusa i posljedica koje će to imati na društva i ekonomije.
3. EU i Zapadni Balkan zajedno se bore protiv koronavirusa i njegovih učinaka. EU je veoma brzo mobilizovala **paket od preko 3,3 milijarde eura u korist Zapadnog Balkana**, kako je navedeno u Komunikaciji Komisije od 29. aprila o podršci Zapadnom Balkanu u borbi protiv bolesti COVID-19 i oporavku nakon pandemije. Paket uključuje **neposrednu podršku za sektor zdravstva**, posebno putem dostave osnovnih potrepština za spašavanje života, i značajnu **podršku** za potrebe **socijalnog i ekonomskog oporavka naših partnera**, kao i paket od 750 miliona eura makrofinansijske pomoći i paket pomoći od 1,7 milijardi eura od Evropske investicijske banke.

4. Trenutna pandemija pokazatelj je da **EU i Zapadni Balkan zajedničke izazove rješavaju zajedno**. Ta saradnja uključuje **zajedničku nabavku i neograničen trgovinski tok zaštitne lične opreme**, osiguravanje brzog protoka osnovne robe putem **zelenih traka** koje povezuju EU i Zapadni Balkan, snadbijevanje od strane EU materijalom za kontrolu ispravnosti testova na koronavirus na Zapadnom Balkanu kao i blisku saradnju s relevantnim zdravstvenim tijelima.
5. Činjenica da **ta podrška i saradnja nadilaze sve što je bilo koji drugi partner pružio** regionu zaslužuje javno priznanje. EU prepoznaje i dragocjenu podršku koju je za vrijeme pandemije Zapadni Balkan pružio neposrednom susjedstvu i EU. U tome se odražavaju solidarnost i međusobna podrška na kojima se temelji EU. Ta saradnja i koordinacija trebale bi se nastaviti u budućnosti, između ostalog tokom faze izlaska i oporavka.
6. Mirna, snažna, stabilna i ujedinjena Evropa, koja se temelji na našim historijskim, kulturnim i geografskim vezama te našim međusobnim političkim, sigurnosnim i ekonomskim interesima zajednički je cilj EU i partnera sa Zapadnog Balkana. EU je odlučna da dodatno **pojača svoj angažman** na svim nivoima da bi podržala političku, ekonomsku i društvenu transformaciju regiona te pozdravlja opredjeljenje **partnera sa Zapadnog Balkana da poštuju evropske vrijednosti i načela** te da na temeljit i odlučan način provode potrebne reforme. Povećanje pomoći EU ovisit će o konkretnom napretku u oblasti vladavine prava i socio-ekonomskim reformama, kao i o poštovanju vrijednosti, pravila i standarda EU od strane partnera sa Zapadnog Balkana.

7. EU pozdravlja snažnu posvećenost partnera sa Zapadnog Balkana **davanju prvenstva demokratiji i vladavini prava**, posebno **borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala, dobrom upravljanju**, kao i **poštovanju ljudskih prava, rodne ravnopravnosti i prava pripadnika manjina**. Lideri Zapadnog Balkana trebali bi osigurati da se strogo poštuju temeljne vrijednosti, demokratska načela i vladavina prava, između ostalog i za vrijeme provođenja posebnih i izvanrednih mjera za suzbijanje pandemije koronavirusa. Društvena transformacija i efikasna provedba reformi počivaju na tim temeljima. Civilno društvo, nezavisni i pluralistički mediji, kao i sloboda izražavanja i zaštita novinara, imaju ključnu ulogu u procesu demokratizacije.
8. Pojačat ćemo saradnju u suzbijanju **dezinformacija** i drugih **hibridnih** aktivnosti, posebno aktivnosti od strane aktera iz trećih zemalja koji žele ugroziti evropsku perspektivu regiona. Bliža saradnja potrebna je za **jačanje otpornosti i kibernetičku sigurnost. Strateška komunikacija** je u tom smislu od suštinske važnosti.
9. EU u potpunosti podržava opredjeljenje partnera sa Zapadnog Balkana za inkluzivnu **regionalnu saradnju** i jačanje **dobrosusjedskih odnosa**, između ostalog i s državama članicama EU. U tom smislu i dalje je važna provedba bilateralnih sporazuma u dobroj vjeri i s konkretnim rezultatima, između ostalog Prespanskog sporazuma s Grčkom i Sporazuma o dobrosusjedskim odnosima s Bugarskom. Dodatne i odlučne napore potrebno je uložiti i u **pomirenje** i regionalnu stabilnost, kao i u pronalaženje i primjenjivanje konačnih, inkluzivnih i obavezujućih rješenja za **bilateralne sporove** partnera i **pitanja** ukorijenjena u nasljeđu iz prošlosti, u skladu s međunarodnim pravom i utvrđenim načelima, uključujući Ugovor o pitanjima sukcesije. Pozdravljamo nedavno imenovanje **Posebnog predstavnika EU** za dijalog Beograda i Prištine i druga regionalna pitanja Zapadnog Balkana.

10. Bliska saradnja Zapadnog Balkana u sklopu postojećih regionalnih struktura pokazala je svoju vrijednost u suočavanju s krizom izazvanom bolešću COVID-19. EU će i dalje podržavati takvu **inkluzivnu regionalnu saradnju** i potiče lidere Zapadnog Balkana da u potpunosti iskoriste potencijal regionalne saradnje kako bi se olakšao ekonomski oporavak nakon krize. Za to je potrebno da se cijeli region snažno posveti daljnjem produbljavanju regionalne ekonomske integracije na temelju pravila i standarda EU, čime se region i njegova preduzeća približavaju unutrašnjem tržištu EU-a. Razvojem te dimenzije, između ostalog putem **regionalnog ekonomskog područja (REA)**, može se pomoći regionu da postane atraktivniji za investicije.
11. Nakon što prestanemo primjenjivati hitne mjere za suzbijanje pandemije bolesti COVID-19 uslijedit će nova faza **bliske saradnje kako bi se prevladale značajne socio-ekonomske posljedice krize**. Evropska komisija se na temelju Komunikacije od 29. aprila poziva da predstavi **robustan ekonomski i investicijski plan** za region s ciljem **poticanja ekonomija i unapređenja njihove konkurentnosti**, kako bi se bolje povezale unutar regiona i s EU. Investicije su od izuzetne važnosti za poticanje dugoročnog oporavka regiona i podupiranje reformi koje su potrebne za daljnje napredovanje na evropskom putu i uklanjanje razlika kroz brže ostvarivanje koristi za region. Zapadni Balkan trebao bi se transformisati u **funkcionalne tržišne ekonomije** koje se u potpunosti mogu povezati s jedinstvenim tržištem EU, stvarati radna mjesta i preduzetničke prilike, poboljšati poslovno i investicijsko ozračje te promovisati vladavinu prava. U tom poduhvatu važnu ulogu trebalo bi dati pridruživanju regiona ambicijama EU koje se odnose na **klimu**, u skladu s Pariškim sporazumom, promovisanju zelene agende za Zapadni Balkan, kao i unaprjeđenju digitalne ekonomije i jačanju **povezivosti** u svim njenim dimenzijama: prometnoj, energetskej, digitalnoj i međuljudskoj, uključujući turizam i kulturu. Fokus bi trebalo staviti i na **socijalni razvoj**, a posebno na mjere u oblastima zdravstva, obrazovanja, socijalne politike i stvaranja dodatnih **prilika za mlade**.

12. EU i Zapadni Balkan dijele određeni broj **sigurnosnih izazova** za koje je potrebno koordinirano pojedinačno i kolektivno djelovanje. Slažemo se da na odlučniji i sistematičniji način unaprijedimo našu saradnju u pogledu temeljnih sigurnosnih pitanja, između ostalog i na **operativnom nivou**. Partneri se obavezuju da će te napore nadopuniti razvojem inkluzivnih instrumenata za saradnju unutar Zapadnog Balkana te će, prema potrebi, koristiti instrumente i okvire EU.
13. Sprečavanje i borba protiv **terorizma i ekstremizma**, uključujući finansiranje, radikalizaciju i povratak stranih terorističkih boraca, zahtijevaju posebnu pažnju.
14. Partneri sa Zapadnog Balkana prepoznaju da su rezultati u borbi protiv **korupcije i organiziranog kriminala** od suštinske važnosti za političku i socio-ekonomsku transformaciju regiona, kao i za regionalnu stabilnost i sigurnost, što je u najboljem interesu njihovih naroda. U tim su oblastima potrebni veći naponi i konkretna postignuća, koja se nadovezuju na značajne rezultate postignute zahvaljujući aktivnostima finansiranim u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA).
15. Partneri sa Zapadnog Balkana, u saradnji s EU te u međusobnoj saradnji, i dalje će poduzimati odlučne mjere protiv **trgovine ljudima, uzgoja droge, pranja novca i krijumčarenja ljudi i droge. Borba protiv nezakonite trgovine oružjem** odličan je primjer kako možemo povećati našu sigurnost ako zajedno radimo na postizanju zajedničkog cilja.
16. Naša saradnja u suočavanju s **migracijskim izazovima**, uključujući suzbijanje krijumčarenja migranata, pokazala se efikasnom te će se dodatno razvijati i profitirati od novih instrumenata kao što je saradnja s Frontexom, Evropskim potpornim uredom za azil i Europolom. Preostale sporazume o statusu s Frontexom trebalo bi zaključiti bez odgađanja. EU će i dalje pružati podršku za poboljšanje kapaciteta za prihvata na Zapadnom Balkanu.
17. Prioritet bi trebalo dati **energetskoj sigurnosti**, uključujući **diverzifikaciju** izvora i pravaca.

18. EU pozdravlja doprinos partnera sa Zapadnog Balkana misijama i operacijama EU. EU očekuje dodatno produbljavanje saradnje u oblasti **zajedničke vanjske i sigurnosne politike** (ZVSP) i ponovno poziva sve partnere da ostvare napredak u smjeru **potpunog usklađivanja** sa stajalištima vanjske politike EU, posebno u vezi s pitanjima u kojima se radi o važnim zajedničkim interesima, te da djeluju u skladu s time.
  19. Kako bi se i dalje promovisali naši zajednički interesi, lideri EU izražavaju spremnost da **oživljavaju politički dijalog** između EU i Zapadnog Balkana, između ostalog redovno i na visokom nivou.
  20. Pozdravljamo to što su naši partneri sa Zapadnog Balkana saglasni s navedenim tačkama.
-